

Hi,
ik ben
Olga!

Otter Olga zoekt een woonplaats

Verantwoordelijke uitgever:

Lieve Stoops,
Provinciale Groendomeinen Regio Mechelen,
Ridder Dessainlaan 65, 2800 Mechelen

Inhoudstafel

Interreg ‘Otter over de grens’	2
Inleiding	3
Doelgroep	3
Concept	3
Eindtermen Vlaanderen	4
Kerdoelen Nederland	5
Achtergrondinformatie	6
Stopplaats 1: Wie is de otter?	6
Stopplaats 2: Leven op het land	7
Stopplaats 3: Leven in het water	8
Stopplaats 4: Zintuigen	9
Stopplaats 5: Otterliefde	10
Bronnen	11
Activiteiten bij de stopplaatsen	12
Opdracht 1 – Ra ra, wie ben ik?	12
Opdracht 2A	13
Opdracht 2B	14
Opdracht 3 - Wateronderzoek	15
Opdracht 4	16
Opdracht 5	17
Materiaallijst	18
Bijlage 1 – brief van Olga de otter	19
Bijlage 2 – voorbeeld van een antwoordbrief	20
Bijlage 3 – informatie bij opdrachten 1 en 4	21

Interreg ‘Otter over de grens’

Dit educatief programma werd ontwikkeld door de medewerkers van de provincie Antwerpen als onderdeel van het interreg-project ‘Otter over de grens’.

Het kwam tot stand met ondersteuning van verschillende partners, waaronder Agentschap voor Natuur en Bos, WWF Vlaanderen, Regionaal Landschap Kempen en Maasland vzw, ARK Rewilding Nederland en de Zoogdiervereniging en werd deels gefinancierd door de Europese Unie.

Wat is het interregproject ‘Otter over de grens’?

De Europese otter als beschermde soort staat centraal in dit project dat tot doel heeft de populaties in Nederland en Vlaanderen te verbinden. In de jaren ‘80 was de otter in Nederland en Vlaanderen uitgestorven, maar recente inspanningen leidden tot een bloeiende populatie in het noorden van

Nederland. De otter verschijnt nu ook sporadisch in Vlaanderen. Om in het zuiden van Nederland en in Vlaanderen de otterpopulaties een duurzame toekomst te bieden, is verbetering van het leefgebied en de ecologische verbindingen noodzakelijk. De verschillende organisaties in het partnerschap zetten zich in om ruimte voor de otter te maken.

De otter is een echte ambassadeur voor schoon water en natte natuur, waardoor het project niet alleen fantastisch nieuws is voor de terugkeer van deze toppredator, maar ook heel veel andere soorten (vogels, insecten, amfibieën, planten) profiteren van de geleverde inspanningen. Het project biedt ook een kans om het brede publiek te informeren over het belang van biodiversiteit en natuurlijke oplossingen. Met dit educatieve programma willen we kinderen laten kennismaken met de otter. Via de kinderen en de leerkrachten hopen we de liefde voor de otter en de natuur te verspreiden in Vlaanderen en Nederland.

Meer informatie over dit interregproject vind je op interregvlanded.eu/otter-over-de-grens.

In dit project werken volgende partners samen

Gefinancierd door de Europese Unie

Otter over de grens

Inleiding

Doelgroep

Dit educatief programma is geschikt voor kinderen van **8 tot 10 jaar**. In Vlaanderen is dit het 3de en 4de leerjaar van het basisonderwijs. In Nederland gaat het over groep 5 en 6 van het basisonderwijs.

Concept

Leerkrachten komen met hun klas/groep naar een natuurgebied en volgen daar een educatieve activiteit met een gids of gastdocent. De buitenles duurt 2 uur. Afhankelijk van de tijd die de klas/groep heeft, kunnen bepaalde activiteiten langer of korter duren. Bij elke activiteit staat een tijdsindicatie. De opdrachten duren samen 100 minuten. Er zijn dus ongeveer 20 minuten om te wandelen.

Vooraf krijgt de leerkracht een uitnodigingsbrief om voor te lezen aan de kinderen (bijlage 1). Dit is een brief van Olga de otter die vraagt aan de kinderen om op bezoek te komen in het betreffende natuurgebied en samen met de gids uit te zoeken of een otter in dat gebied kan wonen.

De gids/gastdocent neemt de klas/groep mee op pad in het natuurgebied.

De kinderen moeten onderweg uitzoeken of een otter in dit gebied zou kunnen wonen. Bij elke stopplaats vertelt de gids/gastdocent iets over het leven van de otter waarna er een doe-opdracht of spel volgt.

Op het einde wordt er nog eens besproken wat een otter nodig heeft om op een bepaalde plaats te kunnen wonen. De kinderen besluiten dan of het gebied al dan niet geschikt is voor otters.

De leerkracht kiest zelf of er in de klas/groep nog verder ingegaan wordt op volgende thema's: de otter, water, biodiversiteit, ... Ze kunnen met de klas/groep nog een antwoordbrief schrijven naar Olga om hun ervaringen te delen (voorbeeld in bijlage 2).

Eindtermen Vlaanderen

Met dit programma wordt gewerkt aan onderstaande eindtermen:

Nederlands

1.1.6

De leerlingen kunnen informatie uit een tekst combineren om tot een logische conclusie te komen.

1.3.14

De leerlingen kunnen doelgericht deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, discussie en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen:

- inspelen op de inbreng van de gesprekspartner(s);
- informatie, argument of mening in het gesprek inbrengen.

Wetenschap en techniek

3.1.3

De leerlingen kunnen organismen beschrijven op basis van kenmerken: bouw en voortplantingswijze.

3.2.6

De leerlingen kunnen voorbeelden geven van relaties tussen organismen onderling en hun omgeving.

3.6.1

De leerlingen kennen de volgende begrippen: het onderzoek, de onderzoeksvraag, de hypothese, de conclusie.

3.6.4

De leerlingen kunnen systematisch waarnemingen noteren en conclusies trekken.

Wiskunde

2.3.21

De leerlingen kennen de volgende maateenheden en hun wiskundige notaties: kg, hg, dag, g

2.3.23

De leerlingen kunnen een geschikt weeginstrument voor massa kiezen en een massa wegen tot op 0,01 kg.

Lichaamelijke opvoeding

7.2.4

De leerlingen kunnen eerlijk en sportief gedrag tonen tijdens een spel of wedstrijdvorm.

Kerndoelen Nederland

Met dit programma wordt gewerkt aan onderstaande kerndoelen:

Nederlands

- 2.** De leerling begrijpt teksten.
- 4.** De leerling voert gesprekken.

Rekenen en wiskunde

- 11.** De leerling toont inzicht bij het handelen met grootheden en eenheden.
- 16B.** De leerling gebruikt meetinstrumenten en andere wiskundige instrumenten.

Mens en maatschapij

- 25.** De leerling onderzoekt vraagstukken over mens en samenleving.
- 26B.** De leerling beschrijft hoe menselijk handelen en de leef-omgeving elkaar beïnvloeden.

Mens en natuur

- 29.** De leerling verkent de wereld vanuit natuurwetenschappelijk en technologisch perspectief.
- 31.** De leerling toont inzicht in organismen en hun gezondheid.
- 32.** De leerling toont inzicht in en verkent systeem aarde.

Bewegen en sport

- 39.** De leerling beweegt samen met anderen.

Stopplaats 1

Wie is de otter?

Familie:

Hallo, mijn familie heet 'de marterachtigen'. Ik ben dus familie van de wezel, de hermelijn, de bunzing, de das, de steenmarter en de boommarter.

Mijn lichaam ziet er als volgt uit:

Lengte: Ik ben 1m tot 1m25 lang en mijn staart is 35 cm tot 47 cm lang.

Gewicht: Een vrouwtje weegt 5 tot 7 kg en een mannetje 10 tot 12 kg.

Kleur van mijn vacht: Ik ben helemaal bruin.

Dikte van mijn vacht: Ik heb ongeveer 70.000 haren per cm² (1 cm² is de oppervlakte van een vingernagel).

Ik heb aan de buitenzijde vettige haren zodat het water van mijn vacht afglijdt. Daaronder zitten donsharen met luchtbelletjes ertussen om mijn huid droog te houden. Ik poets mijn haren elke dag om ze goed schoon te houden.

Poten: Ik heb korte, sterke poten met zwemvliezen tussen mijn 5 tenen.

© Rollin Verlinde - Vilda

Vettige haren: zodat het water er goed afglijdt.

Hoe oud wordt een otter?

Ik kan **7 à 8 jaar** oud worden in het wild, maar in gevangenschap worden we wel **14 à 15 jaar**.

Jammer genoeg sterven vele otters voordat ze 7 jaar zijn, omdat ze aangereken worden door een auto.

We gaan vooral 's nachts op zoek naar voedsel, dus je zult me niet zomaar tegenkomen.

Naam: Olga, de otter

Familie: Marterachtigen

Lengte: 1m - 1m25

Lengte staart: 35 - 47 cm

Gewicht vrouw: 5 - 7 kg

Gewicht man: 10- 12 kg

Kleur van mijn vacht:
Bruin

Dikte van mijn vacht:
70.000 haren/cm²

Poten: Kort en sterk met
zwemvliezen tussen mijn
5 tenen.

OLGA

Stopplaats 2

Leven op het land

Eten zoeken doe ik in het water. Maar ik zwem niet graag grote afstanden. Dan loop ik naast de rivier over het land. In één nacht wandel ik soms wel **20 km**.

Tijdens mijn tocht moet ik geregeld autowegen oversteken en dat is gevaarlijk. Zo werden al heel wat otters doodgereden.

Ook bruggen zijn een gevaar. Ik zwem er niet graag onderdoor, dus wandel ik over de brug waar auto's en andere voertuigen rijden.

Bij sommige wegen bouwen mensen speciale loopplanken onder de weg of onder de brug door. Die kan ik gebruiken om veilig naar de andere kant te komen, zonder de weg over te steken. Slim, hè? Deze loopplank wordt ook wel een **faunapassage** genoemd.

Vrouwtjes hebben een **kleiner leefgebied** dan mannetjes. Vrouwtjes hebben een leefgebied van ongeveer **7,5 km langs de oever**.

Het leefgebied van mannetjes heeft een lengte van **10 tot 40 km langs de oever** en is wel **1000 ha groot**. Dat zijn ongeveer 1500 voetbalvelden.

Ik heb heel wat struiken nodig om me overdag te kunnen verstoppen.

Ik slaap overdag gewoon in het struikgewas op de oever, onder een boomwortel of tussen het riet. Ik heb wel 50 schuilplaatsen waar ik overdag kan slapen. Zo'n slaapplek heet een **otterholt**.

Autosnelwegen zijn heel gevaarlijk voor ons!

© Yves Adams - Vilda

© Yves Adams - Vilda

Stopplaats 3

Leven in het water

Ik ben dol op water, daar ga ik op zoek naar lekker voedsel.

Wat eet de otter zoal?

Ik eet graag vissen, zoals stekelbaars, paling, snoek, karper en zalm. **Elke dag** eet ik **1,5 kg vis**.

Maar ook andere waterdieren vind ik lekker, zoals rivierkreeftjes, waterinsecten, kikkers, krabben, ... Als ik niet voldoende voedsel vind, eet ik muizen, ratten en zelfs watervogels.

Vissen vangen, dat doe ik zo:

Eerst ga ik op de uitkijk staan. Ik sta op mijn achterpoten net zoals een stokstaartje en kijk eens goed rond.

Dan zwem ik achter mijn eten aan en laat de vis tussen de planten zwemmen. Zo kan ik het dier gemakkelijker vangen. Van onderen val ik hem aan en zet mijn tanden en klauwen erin.

Vervolgens neem ik de vis of het dier tussen mijn tanden mee en eet het aan de oppervlakte op. Ik eet niet onder water. Als ik iets heel groots gevangen heb, breng ik het mee aan land. Daar eet ik de lekkerste stukken op, het overschot laat ik liggen.

Hoe zwem ik onder water?

Ik kan 400 m onder water zwemmen met mijn adem ingehouden. Dit kan ik 4 minuten volhouden, maar meestal kom ik na 1 minuut weer boven.

Onder water sluit ik mijn neusgaten en mijn oren zodat er geen water in loopt. Mijn ogen kan ik openhouden, ik heb geen zwembril nodig. Als ik boven water zwem, liggen mijn neusgaten, ogen en oren op één lijn boven het water.

Ik kan **tot 14 km per uur zwemmen**. Dat kun je vergelijken met de snelheid van iemand die stevig doorfietst. Het wereldrecord zwemmen bij mensen staat op 20,91 s over een lengte van 50 m, dat is 8,6 km/u.

Wist je dat? Otters kunnen tot 14 km per uur zwemmen!

Stopplaats 4

Zintuigen

Zien:

Ik kan niet zo heel goed zien, maar mijn andere zintuigen werken heel goed!

Voelen:

Met mijn snorharen en wenkbrauwen kan ik heel goed voelen. Dit is vooral handig in troebel (donker) water.

Ruiken:

Onder water blaas ik lucht tussen de waterplanten. Die lucht adem ik terug in om eraan te ruiken. Mijn **neus is 1000x sterker** dan die van jullie, mensen. Met mijn uitwerpselen laat ik aan andere otters en andere dieren weten dat dit mijn woonplaats is. Als ze mijn geur ruiken, weten ze dat ze uit de buurt moeten blijven. Mijn **kakjes/poepjes (spraints)** laat ik achter op een hoger plekje zoals op een steen, een boomstam of een steiger. Als er geen hogere plaats is, maak ik zelf een hoop met plantenmateriaal. Zo'n '**spraint**' ruikt een beetje visachtig.

Horen:

Met mijn kleine, ronde oorschelpen vang ik geluiden op. Ik kan heel goed horen en hoor zelfs geluiden die voor jullie onhoorbaar zijn.

De geluiden die we zelf maken, zijn scherpe, heldere, fluitende geluiden. We kunnen heel veel geluiden maken.

Als we vechten, klinken we als katten die blazen. Tijdens het spelen krijsen en schreeuwen we. Als we een andere otter tegenkomen, zeggen we 'dag' met knorgeluidjes. Bij die geluiden is ook onze **gezichtsuitdrukking heel belangrijk**. Als ik bang ben of me ongemakkelijk voel, zal ik mijn tanden laten zien, mijn mond openen en mijn oren platleggen.

Proeven:

Ik ben niet zo kieskeurig als het om eten gaat. Ik eet wat ik kan pakken en eet het met veel smaak op.

© Yves Adams - Vilda

Mijn neus is 1000x sterker dan die van jullie, mensen!

Stopplaats 5

Otterliefde

Als ik **2 à 3 jaar** ben, ben ik al **volwassen**. Mannetjes en vrouwtjes gaan dan op zoek naar elkaar.

We maken een hol tussen de struiken naast het water. Soms is de ingang van ons hol onder water, maar het hol zelf niet. Ons nest maken we in een gedeelte waar het niet kan overstromen, dit kan een oud hol van een bever zijn.

Daarna paren we onder water, waarna de baby's beginnen te groeien in de buik van de mama. Na 9 weken worden er dan 2 of 3 otterbaby's geboren. Deze zijn blind (tot ze 1 maand zijn), hebben geen tanden, zijn ongeveer 15 cm en hebben een grijze, fijne vacht.

De mama zorgt voor deze baby's en de papa gaat meteen weg. Mama geeft de jongen moedermelk tot ze 4 maanden oud zijn. **Wij, otters, zijn dus nestblijvers**. Mama verplaatst de jongen regelmatig tussen verschillende schuilplaatsen.

Na 3 maanden krijgen ze een waterdichte vacht en leert mama hen zwemmen. Als ze klein zijn, zijn ze echt bang voor water en moet de mama hen dwingen om voor het eerst in het water te gaan. Als ze kunnen zwemmen, gaan ze mee op jacht.

Als ze 1 jaar zijn, zijn ze zelfstandig, maar blijven ze nog enkele maanden bij hun mama tot ze door haar weggestuurd worden.

Zodra de kleintjes kunnen zwemmen, gaan ze mee op jacht.

© Yves Adams - Vilda

Bronnen

Onderstaande websites werden gebruikt om informatie te verzamelen over de otter. Wil je graag nog meer te weten komen? Dan kun je daar verder lezen.

Zoogdierenvereniging:

<https://www.zoogdierveniging.nl/zoogdiersoorten/otter>

WWF:

<https://wwf.be/nl/bedreigde-dieren/bescherm-de-europese-otter>

Natuurpunt:

<https://www.natuurpunt.be/soorten/zoogdieren/otter> en
<https://www.natuurpunt.be/natuurpark-rivierenland/26-europese-otter-animalinas>

Natuurmonumenten:

<https://www.natuurmonumenten.nl/dieren/otter>

Ecopedia:

<https://www.ecopedia.be/dieren/otter>

It Fryske Gea:

<https://www.itfryskegea.nl/nieuws-publicaties/otterweetjes/>

Onze Natuur:

<https://www.onzenatuur.be/soortenbank/europese-otter>

Enkele leuke podcasts:

Wetenschapje van het Geluidshuis:

<https://www.wetenschapje.be/podcast/episode/637f704d/26-hebben-otters-soms-last-van-graatjes-in-de-keel>

Groene Oren:

<https://www.staatsbosbeheer.nl/wat-we-doen/nieuws/2021/06/groene-oren-marcel-de-otter>

Filmpjes:

It Fryske Gea:

<https://www.itfryskegea.nl/voor-kids/gea-reporter/>

Tekeningen kwartetspel:

De illustraties voor het kwartetspel werden gemaakt door Jeroen Helmer, illustrator bij ARK Rewilding Nederland.

Opdracht 1:

Ra ra, wie ben ik?

1. Je krijgt van de leerkracht **één kaartje**.
2. Schrijf je naam op de voorkant van het kaartje.
3. Op de achterkant van het kaartje staat **één kenmerk van een dier** (bijvoorbeeld iets over lengte, gewicht, staart, pootafdruk of vacht).
4. Kijk goed welk kenmerk jij hebt en ga naar de affiche die daarbij past.
5. Lees en kijk goed op de affiches om te ontdekken welk dier jij bent. Je kunt een vos, otter, ree, bever of steenmarter zijn.
6. Weet je welk dier jij bent? Ga dan bij de kinderen staan die hetzelfde dier hebben.
7. In je groepje mag je een stempel van jullie dier op je kaartje zetten en de naam van het dier opschrijven.
8. Controleer samen of jullie juist staan: elk dier heeft een eigen kleur die op alle affiches terugkomt. Hebben jullie allemaal dezelfde kleur gezien?
9. Dan staan jullie bij het juiste dier.
10. Stel met je groepje jullie dier voor aan de hele klas, hiervoor kun je een grote foto gebruiken.

In de klas: vul je kaartje in de klas verder aan met alle eigenschappen van je dier.

© Bart Beekers /
ARK Rewilding Nederland

© Karsten Reiniers /
ARK Rewilding Nederland

bever

vos

ree

© Daniil Komov

Opdracht 2A:

Verstoppertje

1. **Kijk** goed rond in de omgeving. Zie je plekken waar een otter zich zou kunnen verstoppen?
2. Sluit nu allemaal je ogen.
3. Eén leerling mag zich samen met de otterknuffel gaan **verstoppen**, zoals een otter dat overdag doet.
4. De andere leerlingen openen hun ogen en gaan stilletjes op zoek naar de otter.
5. Heb je de otter gevonden? Kom dan rustig terug naar de gids en zeg niets tegen de anderen.
6. Bespreek samen:
 - Was het makkelijk of moeilijk om de otter te vinden?
 - Zijn er hier genoeg schuilplekken voor een echte otter?

steenmarter

Als je voldoende tijd hebt, kun je opdracht A en B doen. Zo niet, kies je één van de twee opdrachten.

© Yves Adams – Vilda

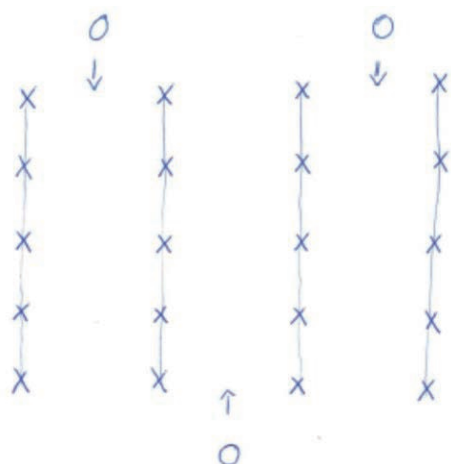
Opdracht 2B:

Veilig oversteken

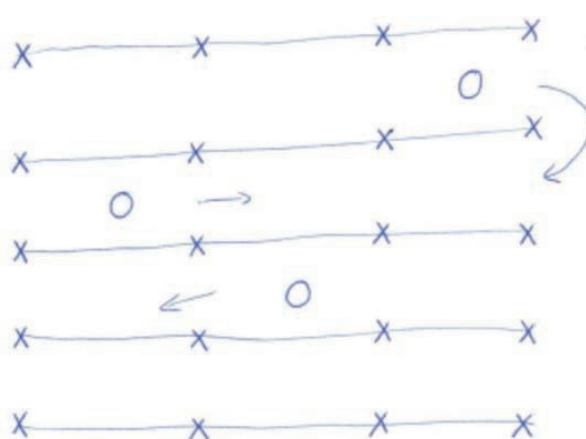
Luister goed: otters lopen gevaar als ze een weg moeten oversteken. Ze zwemmen niet onder bruggen, maar lopen over de weg. Dat is gevaarlijk!

Als je voldoende tijd hebt, kun je opdracht A en B doen. Zo niet, kies je één van de twee opdrachten.

1. Ontdek het gevaar tijdens dit spel.
2. Ga per 5 kinderen in **een rij** staan en **geef elkaar handen** (zie afbeelding 1).
3. Aan beide uiteinden van de rijen staan 1 of 2 otters (letter O op de afbeelding).
4. De otters proberen tussen de rijen **van de ene kant naar de andere kant te lopen**, ze steken de straat over.
5. Geeft de gids een signaal (bv. een fluitsignaal), dan draai je en geef je in de andere richting een hand. Zo maak je nieuwe rijen (zie afbeelding 2).
6. De otters botsen nu tegen jullie, net alsof ze botsen met auto's. De otters moeten nu in de andere richting slalommen tussen de rijen, want ze proberen nog steeds de weg over te steken.
7. Bij een volgend signaal van de gids draai je weer. Dit gaat zo telkens door.
8. Tel samen: hoeveel otters komen veilig aan de overkant?

Afbeelding 1

Afbeelding 2

In de klas:

Creatieve opdracht: bedenk manieren om op een veilige manier de weg over te steken of onder een brug door te gaan. Bouw dit na met kleine materialen, zoals papier, karton, ...

Opdracht 3

Wateronderzoek

Deel 1 - Is hier water aanwezig?

1. Kijk goed rond, zie je water in de buurt?
2. Maak een **groepje** van 4 of 5 leerlingen.
3. Kijk met je groepje op de **kaart** van het gebied. Vind je vijvers, beken, rivieren?
4. Kijk nu op de kaart van de omgeving. Kan een otter zich van dit gebied naar een ander natuurgebied verplaatsen via waterlopen?
5. De gids vertelt je of er een otter aanwezig is in een naburig natuurgebied.

Deel 2 - Hoe ziet het water eruit

- Kijk naar het water van de rivier, beek, vijver, ...
- Ziet het water er schoon uit?
- Ligt hier afval?
- Welke kleur heeft het water?
- Heeft het een bepaalde geur?
- Kun je alle vervuiling in het water zien?
- Laat de **helderheidsschijf** in het water zakken tot je de schijf nog net kunt zien. Tel het aantal knopen tussen de schijf en de wateroppervlakte. Doe dit aantal x 10 cm, dat is de zichtdiepte.

**In de klas of voor de gids/
gastdocent achteraf:** Geef op <https://www.waterdiertjes.nl> door welke diertjes jullie gevonden hebben.

Zet als gids op voorhand een bak met waterdiertjes klaar als de tijd beperkt is.

© Yves Adams - Vilda

Deel 3 - Wateronderzoek

1. Maak 5 groepjes van **4 of 5 leerlingen**.
2. Neem met je groepje volgend materiaal: 1 witte onderzoeksbak, 1 emmer, 1 schepnet, 5 loeppotjes en 2 zoekkaarten.
3. Vul jullie emmer met water. Let goed op: neem niet te veel zand en planten mee, zo vinden jullie de waterdiertjes beter terug.
4. Schep om beurten waterdiertjes uit het water. Doe dit rustig en voorzichtig en schep niet in de modder. Zet de diertjes in de emmer.
5. Giet het water uit de emmer in de witte onderzoeksbak.
6. Zoek nu naar waterdiertjes in de bak. Vind je een diertje? Vang het voorzichtig in een loeppotje.
7. Gebruik de zoekkaart om te ontdekken welk diertje je gevonden hebt.
8. Hebben jullie alle diertjes benoemd? Tel dan samen hoeveel verschillende soorten en hoeveel diertjes van elke soort jullie gevonden hebben.
9. Denk samen na en bespreek: Is er genoeg leven in dit water zodat een otter hier kan overleven?

Opdracht 4: Kwartetspel

Gebruik je neus! Wat ruik je?

Dit is vissaus, maar de geur lijkt op die van een otterspraint (otterpoep/kaka).

- Ga in een groepje van **4 of 5 kinderen** staan.
- Jouw groepje krijgt 4 of 5 kaarten. Elke kaart hoort bij een ander kwartet.
- Bekijk jullie kaarten en kies samen **welk dier** jullie willen verzamelen. De dieren zijn otter, bever, vos, ree en steenmarter. Elk dier heeft zijn eigen kleur.
- Houd de kaart van jullie gekozen dier zeker bij.
- Kies samen één kaart die jullie willen doorgeven aan het volgende groepje.
- De groepjes staan in een grote cirkel. Je geeft je kaart altijd door aan hetzelfde groepje en je krijgt ook steeds van hetzelfde groepje een kaart.
- Hoor je het signaal van de gids? Geef dan één kaart door en ontvang ook één kaart.
- Kijk opnieuw naar jullie kaarten en beslis welke kaart jullie de volgende ronde doorgeven.
- Jullie mogen ook van dier veranderen als dat beter lukt.
- Blijf kaarten doorgeven tot één groepje een **volledig kwartet** heeft.
- Kijk goed naar de afbeeldingen op de kaarten. Zo leer je de dieren steeds beter kennen.
- Bekijk met de hele klas alle pootafdrukken, uitwerpselen en het voedsel van de dieren.

© Yves Adams - Vilda

Weet jij nog
wat dit is?

© Yves Adams - Vilda

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

Otter over de grens

Opdracht 5

Voedsel verzamelen

- 4 kinderen (of minder bij een kleine klas) worden **mama-otters**.
- Deze mama-otters moeten **voedsel verzamelen** zodat ze sterk genoeg zijn om voor hun baby-otters te zorgen.
- Alle andere kinderen zijn voedsel (bijvoorbeeld vis, kreeft of kikker).
- Ben je voedsel? Je krijgt een zakje met zand, rijst of iets anders. Je loopt rond in het afgebakende terrein en mag niet **getikt** (opgegeten) worden.
- Ben je mama-otter? Op het startsignaal begin je andere kinderen te tikken.
- Word je getikt? Geef je zakje af aan de mama-otter en haal een nieuw zakje bij de leerkracht/gids/gastdocent.
- Denk je als mama-otter dat je genoeg voedsel hebt? Laat je zakjes wegen (in een emmer aan een weegschaal of op een gewone weegschaal).
- Heb je **1,5 kg voedsel** verzameld, dan win je het spel.

© Yves Adams - Vilda

Materiaallijst

Enkele materialen zijn beschikbaar als apart document en kan je downloaden via de website interregvlaned.eu/otter-over-de-grens om te laten drukken.

Deze zijn hieronder in het **groen** aangeduid. De andere materialen moet je als dienst zelf voorzien.

Opdracht 1

- 5 affiches (lengte, gewicht, staarten, vacht, pootafdrukken)
- naamkaartje per leerling (max. 25)
- 5 stempels (vos, bever, otter, ree, steenmarter)
- 1 stempelkussen

Opdracht 4

- geur van spraints, bv. Chinese vissaus
- 20 kaarten kwartetspel

Opdracht 2

- otterknuffel

Opdracht 5

- handweegschaal
- gewichtjes, bv. zand- of rijstzakjes of houten/kunststof figuren in de vorm van visjes, krabben, ... verzwaard met een loden gewichtje.

Opdracht 3

- kaarten van de omgeving waarop waterlopen duidelijk zichtbaar zijn
- enkele emmers
- 5-tal onderzoeksbakken (1 per groep)
- 5 schepnetten (1 per groep)
- 10-tal zoekkaarten van waterdiermpjes
- 20 loeppotjes

Brief van Olga de otter

HALLO KINDEREN,

IK BEN OLGA DE OTTER EN IK KOM UIT (HET NOORDEN VAN) NEDERLAND.

DAAR WONEN AL VELE OTTERS, MAAR VOLWASSEN OTTERS ZOEKEN ELK HUN EIGEN PLEKJE.

DAAROM BEN IK OP ZOEK NAAR EEN NIEUWE PLAATS OM TE WONEN. MIJN OVERGROOTOUDERS WOONDEN VROEGER IN JULLIE BUURT. IK BEN HEEL BENIEUWD NAAR HET GEBIED WAAR ZIJ WOONDEN.

HELAAS ZIJN NIET ALLE NATUURPLEKJES EEN GOEDE THUIS VOOR MIJ. ZOUDEN JULLIE EENS OP ONDERZOEK WILLEN GAAN IN HET [naam natuurgebied] OM TE KIJKEN OF IK DAAR KAN KOMEN WONEN? IK HEB VOLDOENDE WATER, SCHUIPLAATSEN EN VOEDSEL NODIG. DE GIDS / GASTDOCENT ZAL JULLIE HIER WAT MEER OVER VERTELLEN.

WILLEN JULLIE DAN MEE OP ONTDEKKING GAAN EN MIJ EEN BRIEFJE TERUGSTUREN OM ME TE LATEN WETEN OF IK DAAR KAN KOMEN WONEN?

DANK JE WEL!!

VELE GROETJES,
OLGA

Voorbeeld van een antwoordbrief

Dag Olga,

Wij zijn de leerlingen van **[klas van school]** en zijn voor jou gaan kijken in **[naam natuurgebied]** om te onderzoeken of jij daar kan wonen. Dit hebben we ontdekt:

In het natuurgebied wonen **[aantal/nog geen]** familieleden van jou zoals de steenmarter/bunzing/hermelijn. Er wonen ook **[namen van dieren die in het gebied wonen]**.

In het gebied kan je je **[niet]** goed verstoppen. Er zijn **[veel/weinig]** struiken.

Je moet wel voorzichtig zijn als je de weg oversteekt. Tijdens ons spel werden wel **[aantal]** leerlingen aangereden door een auto. Wij bedachten wel een creatieve oplossing om veilig over te steken: **[wat bedacht jouw klas?]**

Er is **[veel/weinig]** water in het gebied. Het water was **[schoon/vies]** en er zaten **[veel/weinig]** diertjes in. We denken dat er **[niet]** genoeg eten voor jou zal zijn.

Er woont **[nog geen/al]** een andere otter in de buurt. **[Je zal zelf een gezin moeten starten/jullie kunnen misschien samen een gezin worden!]**

Het **[naam natuurgebied]** is nog niet volledig geschikt voor otters. Maar we vragen om het beter te maken. Kom je zelf ook eens een kijkje nemen? Dan komen wij nog eens naar jouw sporen zoeken!

Groetjes,
[naam klas/groep]

Informatie bij opdrachten 1 en 4

	Steenmarter	Vos	Ree	Bever	Otter
Lengte	57 – 80 cm	80 – 130 cm	100 – 140 cm	95 – 140 cm	100 – 125 cm
Gewicht	0,9 – 2,1 kg	3,5 – 14 kg	10 – 35 kg	15 – 35 kg	7 – 12 kg
Staart	Ronde, donkerbruine, wollige staart	Oranjebruine staart met witte punt	Klein bosje witte haren	Brede, platte staart met schubben	Bruine, ronde staart die puntig eindigt
Vacht	Bruin, witte buik en witte keel	Oranjebruin, dikkere vacht in de winter	Zandgeel tot roodbruin, dikker in de winter	23.000 haren/cm ² waterafstotend	70.000 haren/cm ² waterafstotend
Poten	5 tenen, scherpe nagels en zoolkussens	4 tenen met klauwen	2 grote tenen en 2 kleine bijhoeven	5 tenen met zwemvliezen ertussen	5 tenen met zwemvliezen ertussen
Voedsel	Muizen en ratten, maar ook insecten, regenwormen, mollen, vogels en eieren, fruit en bessen.	Muizen, konijnen, hazen, vogels, insecten, maar ook fruit, bessen, eieren, regenwormen, aas en afval.	Grassen, bladeren, twijgen en scheuten van struiken en bomen.	Buitenste laag van een boomstam, planten, wortelstokken, twijgen en bladeren.	Vooraf vis, maar ook kreeftjes, krabben, kikkers, waterinsecten, muizen, ratten, watervogels.

